

Брюксел, 10.9.2020 г.
COM(2020) 492 final

**ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

**Десети доклад за степента на изпълнение на Директива 91/271/ЕИО на Съвета за
пречистването на градските отпадъчни води, както и за програмите за нейното
изпълнение (съгласно изискването по член 17)**

{SWD(2020) 145 final}

Съдържание

РЕЗЮМЕ	2
1. КОНТЕКСТ НА ПОЛИТИКАТА	4
2. СТЕПЕН НА СЪОТВЕТСТВИЕ В ЕС	5
2.1 Тенденции в постигането на съответствие	7
3 СТЕПЕН НА ИЗПЪЛНЕНИЕ — КОЛКО ОСТАВА ДО ПОСТИГАНЕТО НА ЦЕЛТА.....	8
3.1 Събиране на отпадъчни води	8
3.1.1 Индивидуални системи или други подходящи системи.....	9
3.2 Вторично, или биологично, пречистване.....	10
3.3 По-строго, или третично, пречистване.....	11
3.3.1 Определяне на чувствителни зони от държавите членки.....	12
4 НАЦИОНАЛНИ ПРОГРАМИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ.....	14
5 НАСЪРЧАВАНЕ НА СЪОТВЕТСТВИЕТО	15
5.1 Отпускане на средства и финансиране на инвестиции.....	15
5.1.1 Стратегии за финансиране.....	15
5.1.2 Финансиране от ЕС	17
5.2 Правоприлагане	18
6 ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ВОДНАТА СРЕДА	18
7 ЗАКЛЮЧЕНИЯ.....	19

РЕЗЮМЕ

Директивата за пречистването на градските отпадъчни води (ДПГОВ) има важна роля, като дава насока на ЕС към амбицията за нулево замърсяване, заявена в Европейския зелен пакт¹.

Тя изисква държавите членки да гарантират, че агломерациите (големи градове, градове, селища от градски тип) събират и пречистват по подходящ начин отпадъчните води, които в противен случай биха замърсили реки, езера и морета. По този начин ДПГОВ има ключова роля за опазване на човешкото здраве и поддържане на цялостната устойчивост на водните екосистеми. Тя също така има важна роля в кръговата икономика заради повторната употреба на пречистени отпадъчни води и утайки от пречистените отпадъчни води, производството на възобновяема енергия и рециклирането на хранителни вещества.

Настоящият доклад е десетият двугодишен доклад за изпълнението от държавите членки на ДПГОВ и техните инвестиционни програми. Той включва 2016 г. и обхваща над 23 600 агломерации, в които хората (и в ограничена степен промишлеността) генерират отпадъчни води, съответстващи на общ товар от 612 милиона еквивалентни жители (ЕЖ). През последното десетилетие събирането и пречистването на градски отпадъчни води в ЕС са се подобрили, с нива на съответствие от 95 % за събиране, 88 % за вторично (биологично) пречистване и 86 % за по-строго пречистване (отстраняване на фосфор и азот). Въпреки това все още не сме постигнали пълно съответствие с ДПГОВ. За някои държави членки неизпълнението на целта остава значително: не се събира количество градски отпадъчни води, съответстващо на 6,6 милиона ЕЖ (1 %), от събраните отпадъчни води количество, съответстващо на 37 милиона ЕЖ (6 %), не се пречиства в достатъчна степен, така че да отговаря на нормите за вторично пречистване, а количество, съответстващо на близо 32 милиона ЕЖ (8 %), не отговаря на нормите за по-строго пречистване. Това означава, че в ЕС има агломерации, където трябва да се изгради или подобри инфраструктурата. Систематично се откриват производства за установяване на нарушение в случаите на неизпълнение.

Финансирането и планирането остават основните предизвикателства пред сектора на услугите в областта на водите. Съгласно оценките на всички държави членки през 2016 г. (включително Обединеното кралство по това време) общите необходими инвестиции за осигуряване на съответствие с ДПГОВ възлизат на почти 229 милиарда евро. Аналогично ОИСР оценява, че между 2020 г. и 2030 г. държавите — членки на ЕС, и Обединеното кралство ще трябва да изразходват допълнително 253 милиарда евро, за да постигнат и поддържат съответствие с ДПГОВ. Установено е, че понастоящем инвестициите в много държави членки са твърде малко за постигането и поддържането на съответствие в дългосрочен план².

Данните от десетия доклад бяха използвани не само за анализ на изпълнението, но и за оценка на тази директива. ДПГОВ бе подложена на оценка по REFIT. Резултатите бяха

---

¹ Съобщение на Комисията „Европейският зелен пакт“ (COM/2019/640): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=COM%3A2019%3A640%3AFIN>

² ОИСР, 2020 г., Оценка на инвестиционните нужди и капацитета за финансиране в държавите — членки на ЕС, за инвестиции, свързани с водите: https://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/economics/OECD_study_en.htm

публикувани през 2019 г.³. В отговор на констатациите от оценката Комисията даде ход на оценка на въздействието, при която ще се оценят различните варианти на политиката с оглед адаптиране на ДПГОВ към бъдещите потребности.

---

³ Оценка на ДПГОВ (SWD(2019)701): <https://ec.europa.eu/environment/water/water-urbanwaste/pdf/UWWTD%20Evaluation%20SWD%20448-701%20web.pdf>

1. КОНТЕКСТ НА ПОЛИТИКАТА

Директивата за пречистването на градските отпадъчни води (ДПГОВ)⁴ има важна роля, като дава насока на ЕС към амбицията за нулево замърсяване, заявена в Европейския зелен пакт⁵. ДПГОВ е „основна мярка“ по Рамковата директива за водите (РДВ)⁶. Тя има важна роля за подобряване на състоянието на водните тела в ЕС, подобряване на устойчивостта на екосистемите и опазване на биологичното разнообразие. Ефективното събиране и пречистване на градските отпадъчни води е много важно с оглед значителното предизвикателство за осигуряване на добро състояние на водните тела в ЕС най-късно до 2027 г. Тя също така има важна роля за опазване на човешкото здраве, напр. наблюдението на отпадъчните води спомогна за установяването на COVID-19 преди и по време на пандемията и може да осигури ранно предупреждение за здравните органи⁷.

Секторът на услугите в областта на водите е важен за Европейския зелен пакт като необходима мярка за осъществяване на амбициите на ЕС за постигане на неутралност по отношение на климата и елиминиране на замърсяването, като същевременно се постига устойчив растеж и се създават работни места. Секторът на услугите в областта на отпадъчните води може да има принос към кръговата икономика чрез повторната употреба на пречистени отпадъчни води и утайки от пречистените отпадъчни води, производството на възобновяема енергия и рециклирането на хранителни вещества.

ДПГОВ също така е стъпка по пътя към постигането на целите на ООН за устойчиво развитие, по-специално цел 6 — осигуряване на достъп до чиста вода и канализация за всички⁸. В света 2,4 милиарда души (около 10 милиона от които живеят в ЕС) нямат достъп до подобрена канализационна инфраструктура. ЕС е източник на зелени технологии за сектора на услугите в областта на водите по целия свят и на иновативни решения; 8 от 15-те най-големи дружества в областта на водите са базирани в ЕС⁹.

През 2020 г. Комисията даде ход на оценка на въздействието, за да оцени различните варианти на политиката с оглед адаптиране на ДПГОВ към бъдещите потребности. Това бе в отговор на оценката на ДПГОВ, извършена през 2019 г. успоредно с проверката за пригодност на РДВ, нейните „дъщерни директиви“ и Директивата за наводненията.

---

⁴ Директива на Съвета за пречистването на градските отпадъчни води (91/271/ЕИО): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?qid=1581334912523&uri=CELEX:01991L0271-20140101>

⁵ Съобщение на Комисията „Европейският зелен пакт“ (COM/2019/640).

⁶ Рамкова директива за водите (2000/60/ЕО): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:02000L0060-20141120>

⁷ <https://ec.europa.eu/jrc/en/science-update/call-notice-feasibility-assessment-eu-wide-wastewater-monitoring-system-sars-cov-2-surveillance>

⁸ Цели на ООН за устойчиво развитие: <http://www.un.org/sustainabledevelopment/water-and-sanitation/> и <https://ec.europa.eu/eurostat/web/sdi/clean-water-and-sanitation>

⁹ Оценка на ДПГОВ (SWD(2019)701).

2. СТЕПЕН НА СЪОТВЕТСТВИЕ В ЕС

Настоящият доклад е десетият двугодишен доклад за изпълнението от държавите членки на ДПГОВ и техните инвестиционни програми¹⁰. Той съдържа обобщение на оценката на данните, докладвани за 2016 г. съгласно изискванията на членове 15 и 17 от ДПГОВ.

Събирането и пречистването на градски отпадъчни води са се подобрили. Въпреки това в ЕС все още не е постигнато пълно съответствие с ДПГОВ.

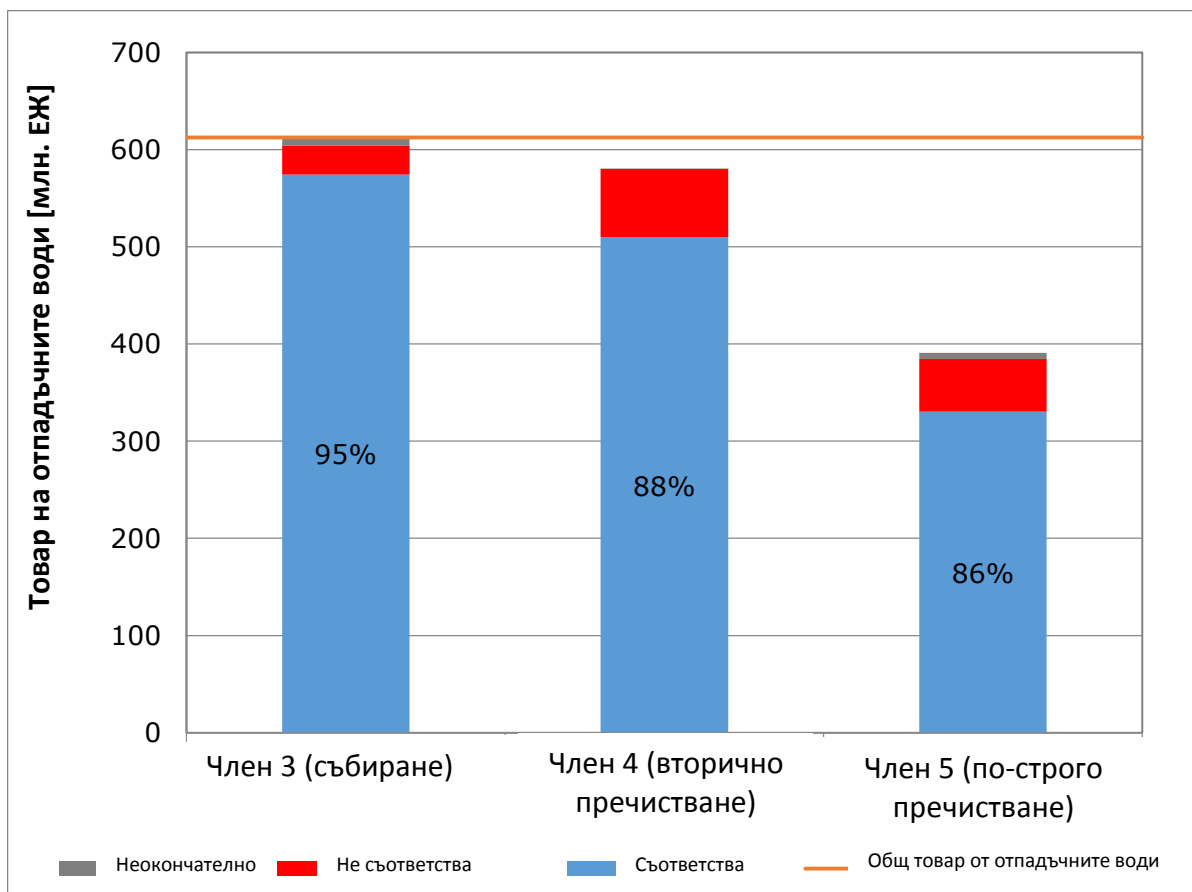
През 2016 г. ЕС е постигнал високи степени на съответствие:

- 95 % за събиране (чрез канализационни системи и индивидуални или други подходящи системи — ИПС);
- 88 % за вторично пречистване (биологично пречистване);
- 86 % за по-строго пречистване от вторичното пречистване (главно с отстраняване на азот и/или фосфор в агломерации >10 000 ЕЖ, които заустват отпадъчни води в чувствителни зони и техните водосбори).

Както е показано на фигурата по-долу, не цялото количество събрани отпадъчни води трябва да се пречисти до една и съща степен или да отговаря на изискванията на членове 4 и 5. Нивото на пречистване, което се изисква, зависи от големината на агломерацията и от чувствителността на водния обект, в който се заустват отпадъчните води.

---

¹⁰ Данните за 2016 г. съгласно ДПГОВ включват данни от Обединеното кралство. Те не включват по-голяма част от данните за Хърватия, която през 2016 г. не беше обвързана със задължение за съответствие.

Фиг. 1 – Степен на съответствие в ЕС за 2016 г. с членове 3, 4 и 5 [проценти от общия товар на отпадъчните води от агломерации, които са изпълнили изискванията на дадения член]

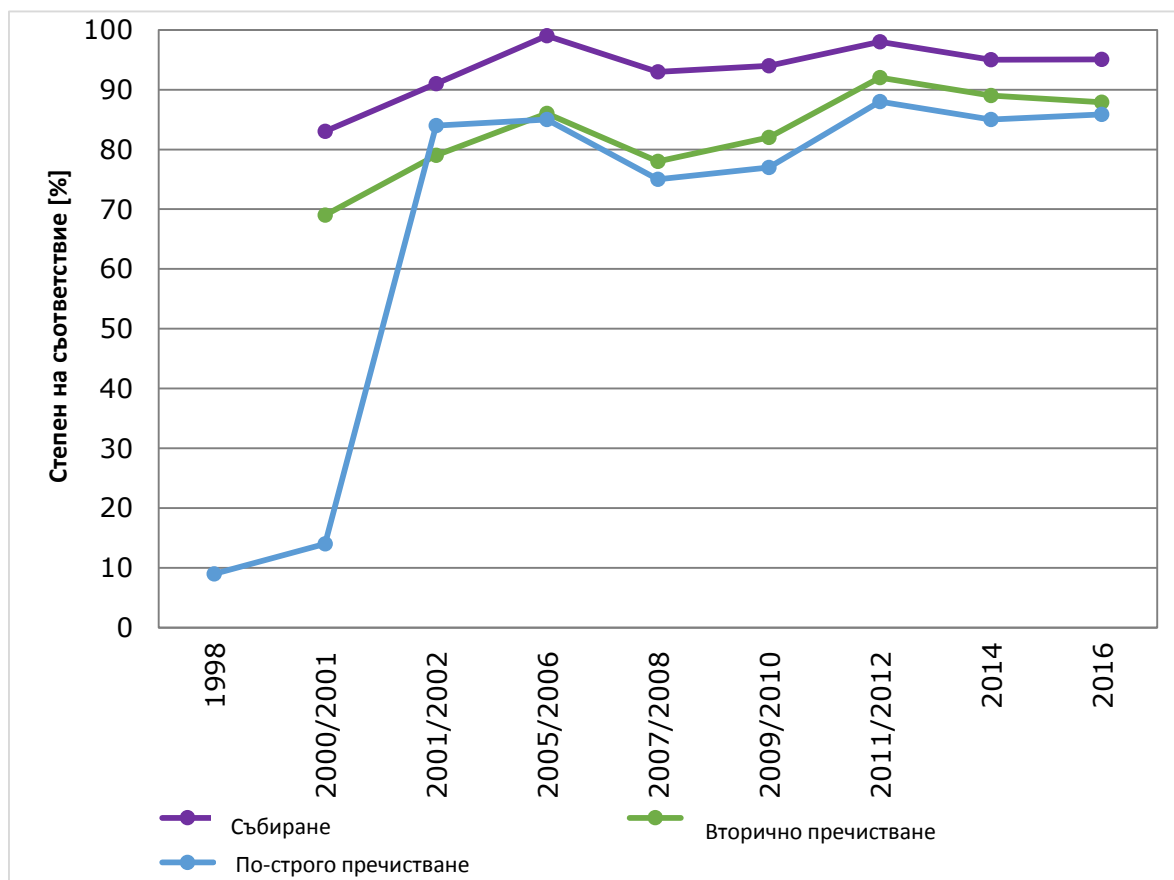
Неокончателно (сиво) се отнася до преходни периоди, приложими за отпадъчни води, които са генерирани в зони, наскоро обявени за чувствителни. Степента на съответствие с член 5 включва данни от държавите членки, прилагащи член 5, параграф 4.

През 2016 г. държавите членки докладваха над 23 600 агломерации с брой еквивалентни жители (ЕЖ), равен на и по-голям от 2000. Тези агломерации са генерирали товар на отпадъчните води от **612 милиона ЕЖ** главно от домакинства, но включващи също промишлени отпадъчни води и отточни дъждовни води. Делът на промишлените отпадъчни води е ограничен, но те могат да съдържат замърсители, които не се пречистват така ефективно от градски пречиствателни станции за отпадъчни води. В сравнение с 2014 г. е налице увеличение с 1,5 % на количеството генерирани отпадъчни води. Капацитетът за пречистване на съществуващите пречиствателни станции (783 милиона ЕЖ) е по-голям от товара на отпадъчните води, генериран към момента, с оглед да им даде възможност да се справят с вариации в товара, постъпващ в пречиствателната станция, и да отговорят на по-големи нужди в бъдеще.

Близо 90 % от товара на отпадъчните води в ЕС се генерират от агломерации >10 000 ЕЖ; половината постъпва от големи градове (52 % от агломерации >100 000 ЕЖ). Това може да накара държавите членки да фокусират своите инвестиции в по-големите агломерации (>10 000 ЕЖ) върху инфраструктура за отпадъчни води, която не отговаря на изискванията.

2.1 Тенденции в постигането на съответствие

След приемането на ДПГОВ бе постигнат значителен напредък в нейното изпълнение и в степените на съответствие с членове 3, 4 и 5.

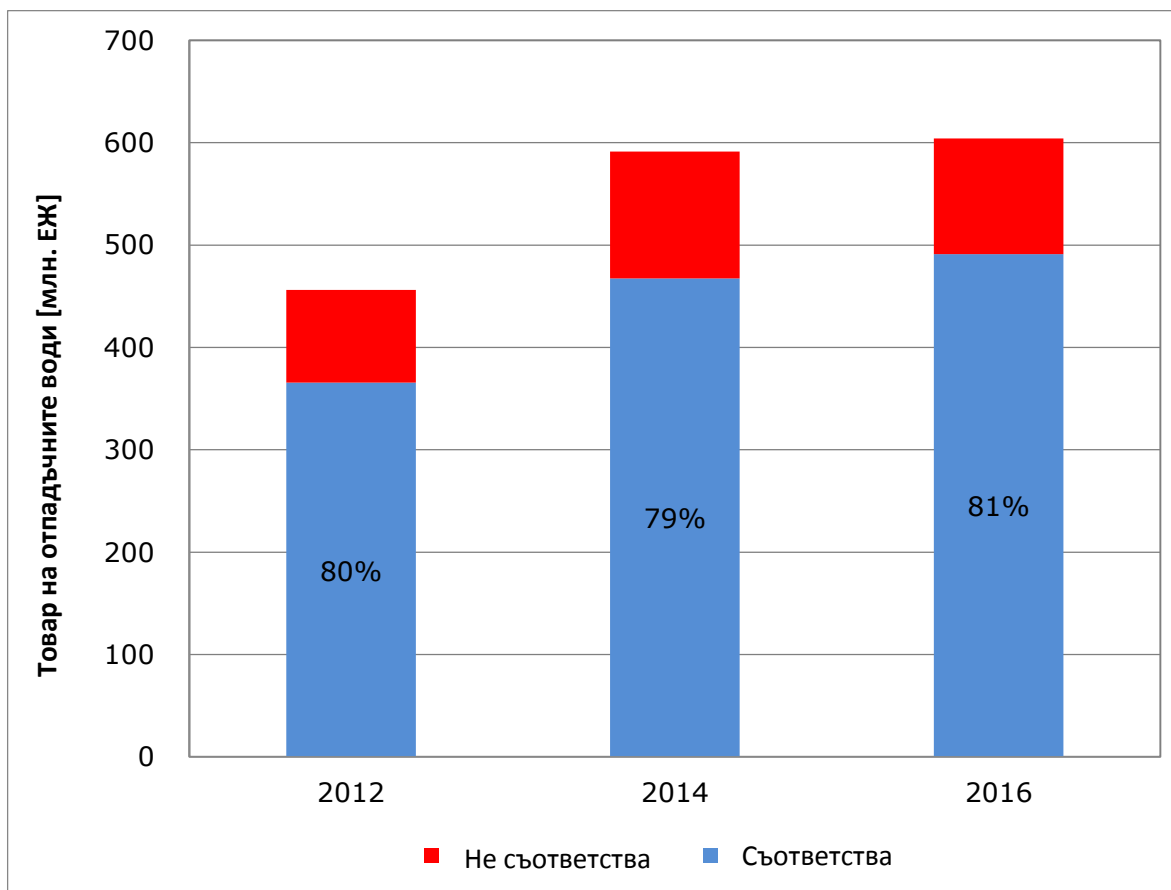

Фиг. 2 — Историческо развитие на степените на съответствие с членове 3, 4 и 5 (1998—2016 г.)

През последните години нивото на съответствие се стабилизира. През 2016 г. степента на съответствие с член 3 остана на същото равнище като през 2014 г., докато степента на съответствие с член 4 намаля с 1 %, а тази с член 5 се увеличи с 1 %. Данните за 2016 г. дават по-пълна представа от данните за 2014 г., защото през 2016 г. изтекоха крайните срокове за редица държави членки (напр. Полша, Унгария и Словения). Затова при изчисляването на степента на съответствие бяха взети под внимание повече данни.

Стойностите на степените на съответствие за членове 3, 4 и 5 са комбинирани, така че да се получи едно число. Общата степен на съответствие за ЕС се е увеличила и през 2016 г. е 81 %.

Фиг. 3 — Степен на съответствие с ДПГОВ в ЕС, 2012—2016 г. [процент от товара на отпадъчните води в агломерации, които са отговаряли на нормите през съответната година]
*Колоната за 2012 г. съдържа данни за 2010—2012 г.

3 СТЕПЕН НА ИЗПЪЛНЕНИЕ — КОЛКО ОСТАВА ДО ПОСТИГАНЕТО НА ЦЕЛТА

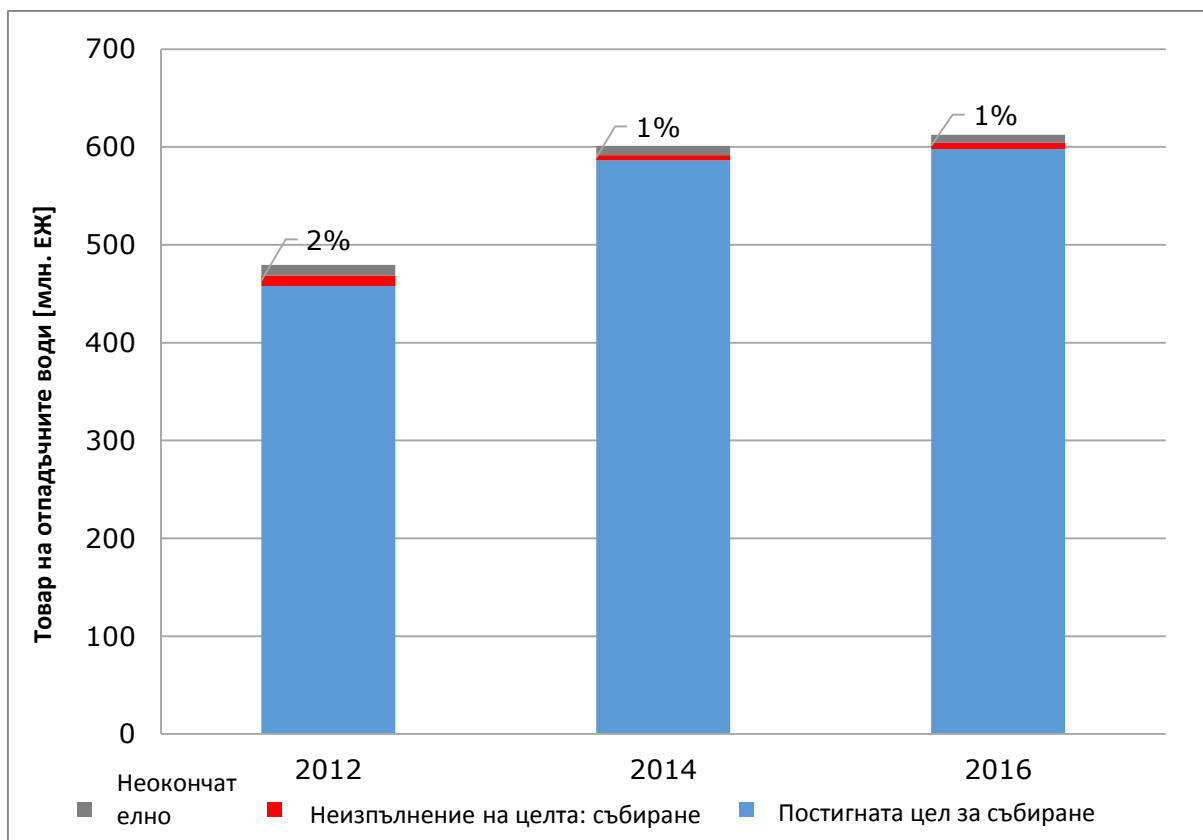
„Колко остава до постигането на целта“ е показател за необходимите все още усилия за постигане на нормите, заложи в ДПГОВ.

3.1 Събиране на отпадъчни води

- 1 % от товара на отпадъчните води (приблизително **6,6 милиона ЕЖ**) остава да бъде събран.

През 2016 г. в ЕС¹¹ от отпадъчните води, генерирани от агломерации, изпълняващи и неизпълняващи изискванията, не е събрано количество отпадъчни води, равняващо се на приблизително 6 605 000 ЕЖ. Фигурата по-долу показва, че до постигането на целта остава съвсем малко.

¹¹ Държавите членки и Обединеното кралство, което беше държава членка в периода на докладване.

Фиг. 4 — Колко остава до постигането на целта за събиране на отпадъчни води в ЕС, 2012—2016 г. [процент от товара на отпадъчните води във всички агломерации. Този товар не отговаря на критериите за съответствие за разглежданата година.]

Фигура 4 не показва пълната картина, защото над 8 300 000 ЕЖ са изключени от изчисленията за това колко остава до постигането на целта за събиране, тъй като това е товарът на отпадъчните води, чиито крайни срокове още не бяха изтекли през 2016 г.¹².

3.1.1 Индивидуални системи или други подходящи системи

И оценката по REFIT, и данните, докладвани от държавите членки съгласно РДВ, показват, че в много райони нецентрализираните канализационни системи (известни като „ИПС“¹³) оказват значителен натиск върху водните тела. Комисията проучва дали в онези държави членки, които ги използват широко, се изпълняват условията за експлоатация на тези системи (регистрация, разрешителни, мониторинг и проверки)¹⁴.

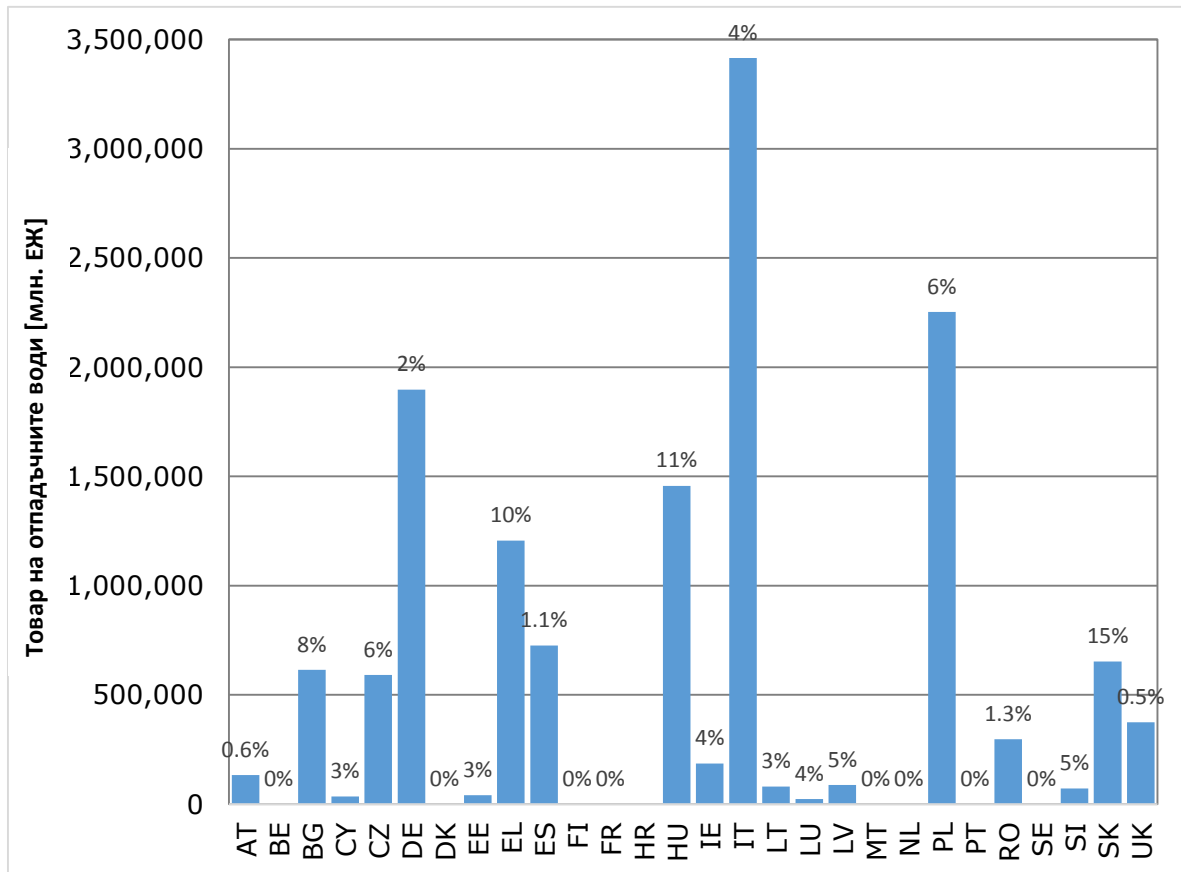
Фигурата по-долу показва кои държави членки използват ИПС:

¹² Това се отнася за преходни периоди, прилагани за наскоро обявени чувствителни зони.

¹³ Член 3: Когато инсталирането на канализационна система не е оправдано било защото не е в интерес на околната среда, било поради прекомерно високата ѝ стойност, се използват индивидуални системи или други подходящи системи, осигуряващи същото равнище на опазване на околната среда.

¹⁴ Комисията изпрати официални уведомителни писма на държавите членки, които широко използват ИПС, за да се информира дали са въвели правно задължение за свързване към канализационни мрежи, където това е възможно.

- България, Гърция, Латвия, Полша, Словакия, Словения, Унгария и Чехия докладваха, че над 5 % от отпадъчните води се събират и/или пречистват от ИПС.
- Германия, Гърция, Италия, Полша и Унгария докладваха, че товарът от отпадъчните води, събрани и/или пречистени от ИПС, надвишава 1 милион ЕЖ.

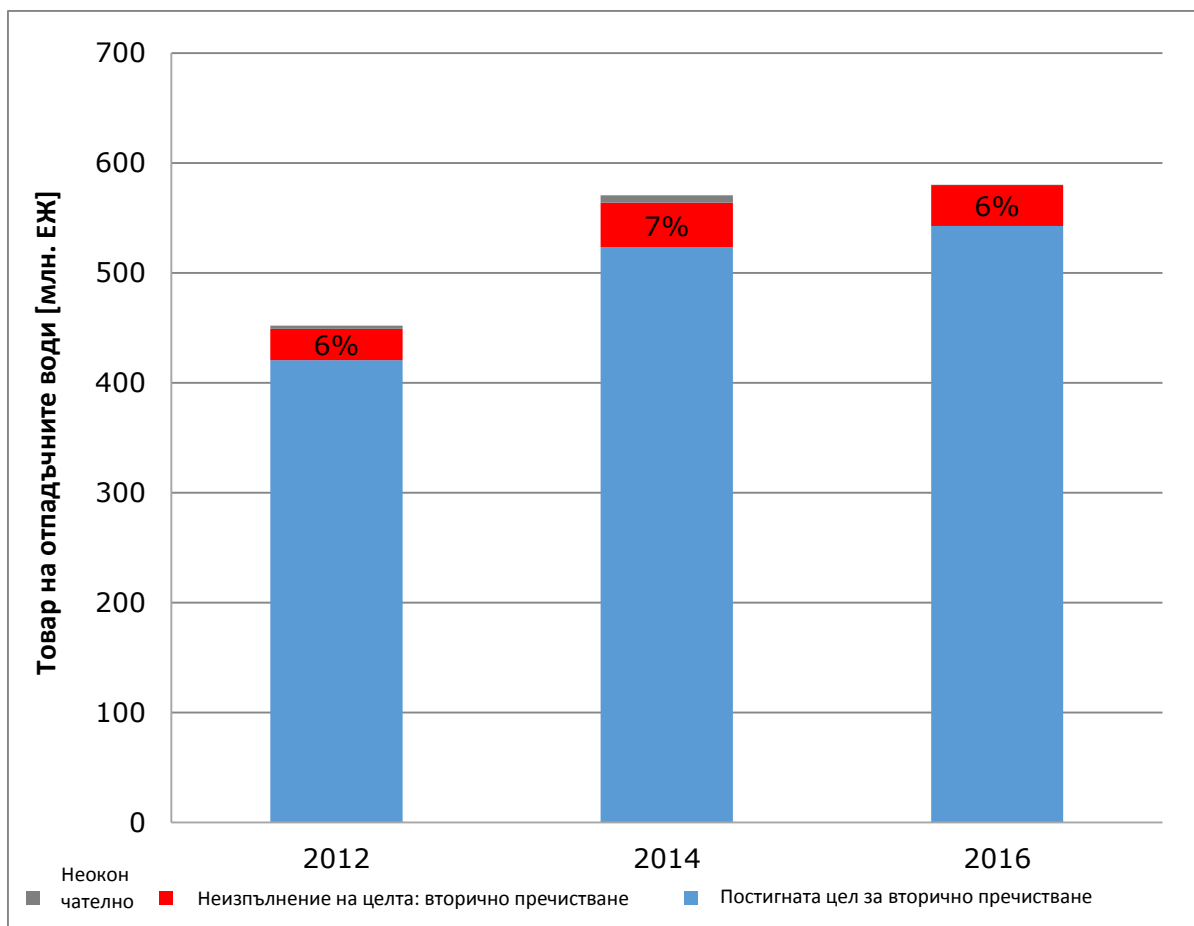
Фиг. 5 — Използване на ИПС от държавите членки през 2016 г. [товар от отпадъчните води от всички агломерации във всяка държава членка, изразен в милиони ЕЖ и в проценти от общо генерираните]

3.2 Вторично, или биологично, пречистване

- **6 %** от товара от събраните отпадъчни води (приблизително **37 милиона ЕЖ**) все още трябва да се подложат на вторично пречистване в съответствие с изискванията на ДПГОВ.

Държавите членки трябва да осигурят вторично пречистване¹⁵ за всички агломерации >10 000 ЕЖ и агломерации >2000 ЕЖ, които заустват в сладки води и устия. През 2016 г. количество от над 37 116 000 ЕЖ от отпадъчните води, събрани от агломерации в ЕС, изпълняващи и неизпълняващи изискванията, не са били подложени на вторично пречистване и/или не са изпълнявали изискванията за заустване, заложиени в ДПГОВ.

¹⁵ Вторичното пречистване допълва отстраняването на твърди вещества (първично пречистване) чрез разграждане на органични вещества с помощта на бактерии.

Фиг. 6 — Колко остава до постигането на целта за вторично пречистване в ЕС, 2012—2016 г. [процент от товара на отпадъчните води във всички агломерации. Този товар не отговаря на критериите за съответствие за разглежданата година.]

Изчисленията за това колко остава до постигането на целта не включват 300 000 ЕЖ, тъй като те все още са свързани с крайни срокове, които през 2016 г. още не бяха изтекли. Нещо повече, отпадъчните води, които не са били събрани, не са пречистени или отчетени при пресмятането на това колко остава до постигането на целта за вторично пречистване.

3.3 По-строго, или третично, пречистване

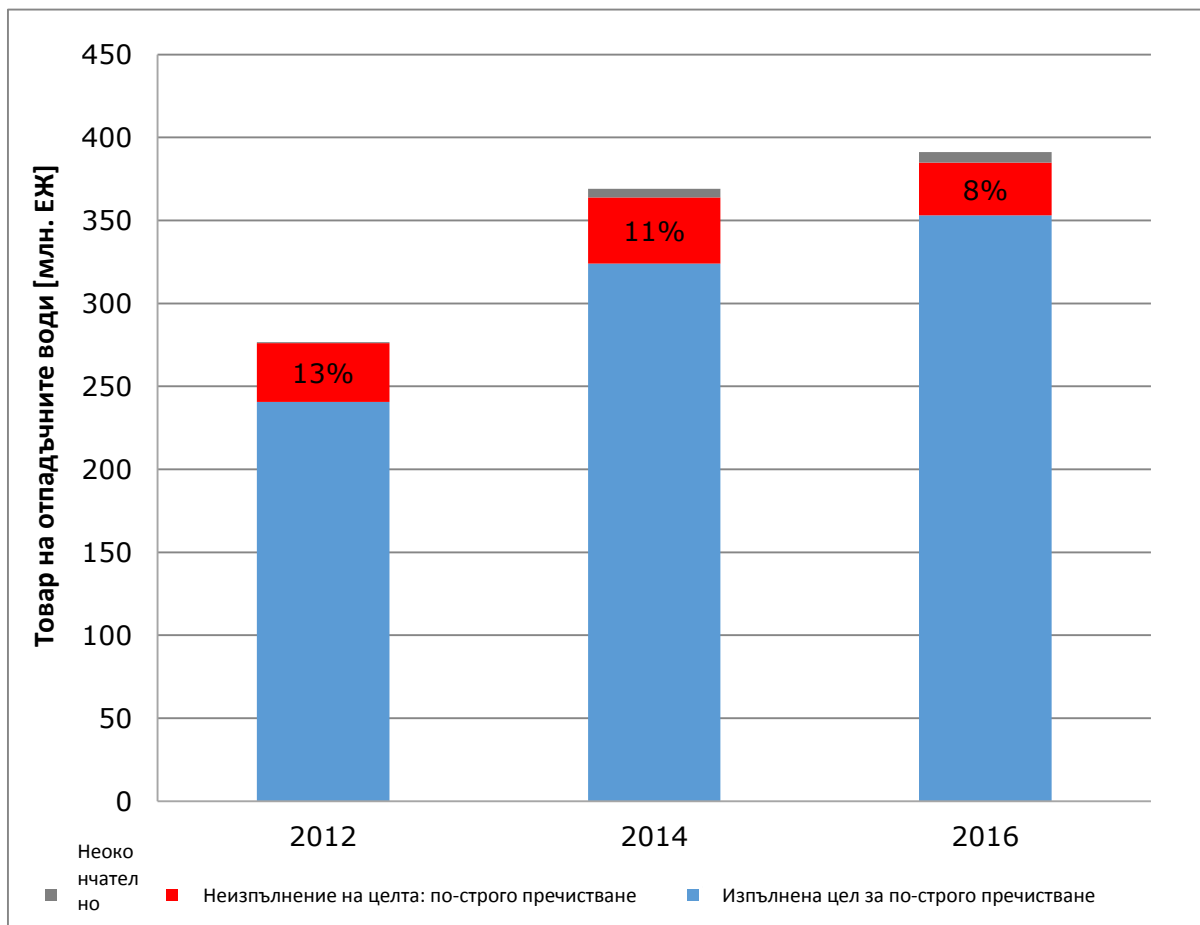
- **8 %** от товара от събраните отпадъчни води (почти **32 милиона ЕЖ**) все още трябва да се подложат на по-строго пречистване в съответствие с изискванията на ДПГОВ¹⁶.

Държавите членки по правило трябва да осигурят по-строго пречистване¹⁷ за агломерации >10 000 ЕЖ, които заустват в обявени чувствителни зони или техните

¹⁶ SWD(2019)701 показва, че до постигането на целта остават 7 %. В резултат на разяснения напр. от Кипър след публикуването на оценката SWD(2019)701 процентът се увеличи с приблизително 1 %.

¹⁷ По-строгото пречистване включва отстраняване на фосфор или азот (хранителни вещества) за опазване на води, застрашени от еутрофикация. То също така може да включва дезинфекция за опазване на води за къпане или води за развъждане на черупкови организми.

водосбори. През 2016 г. количество от приблизително 31 780 000 ЕЖ от товара на отпадъчните води, събрани от всички агломерации в ЕС, не е било подложено на по-строга пречистване и/или не е изпълнявало изискванията за заустване, заложиени в ДПГОВ.

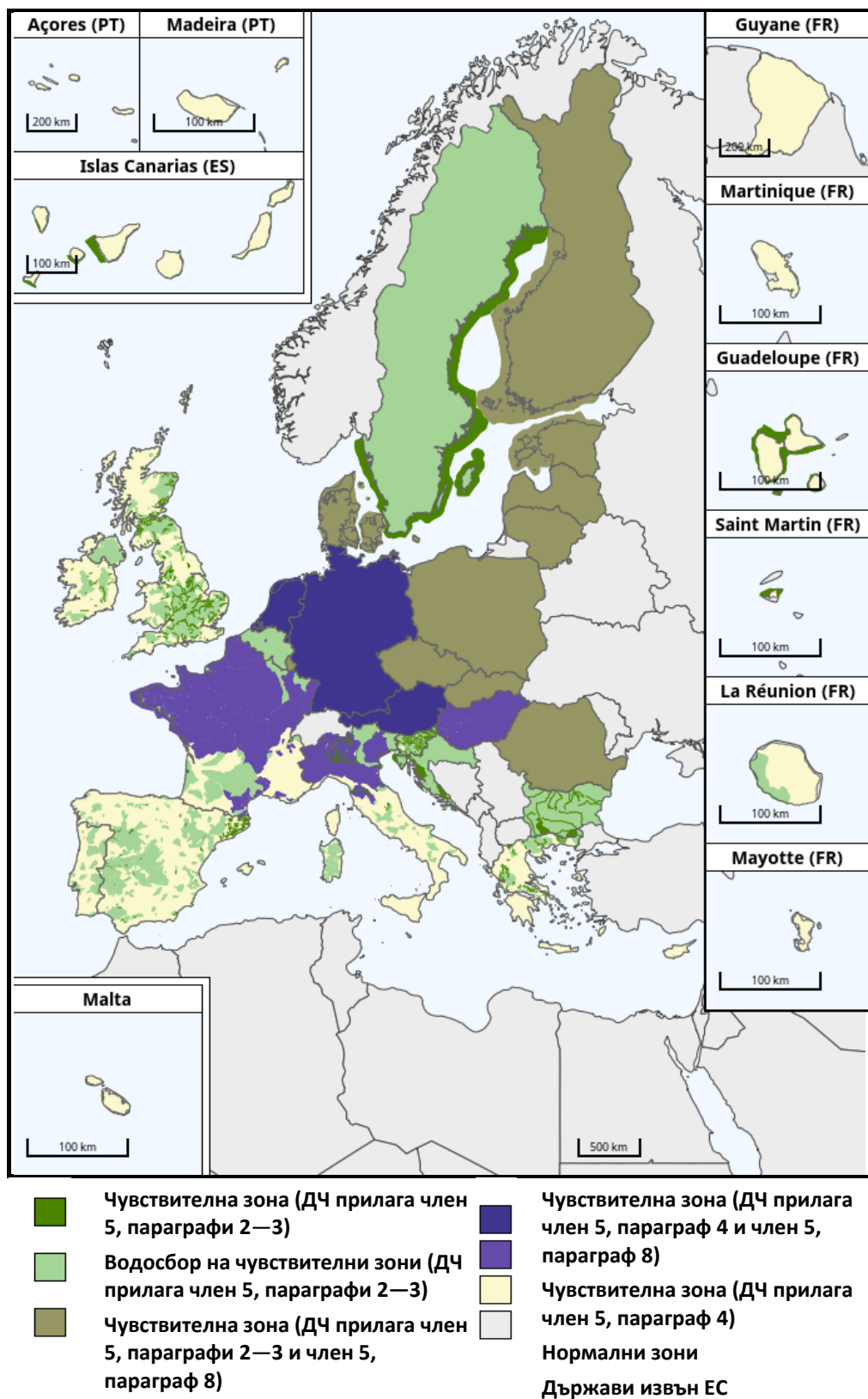

Фиг. 7 — Колко остава до постигането на целта за по-строга пречистване в ЕС, 2012—2016 г. [процент от товара на отпадъчните води във всички агломерации. Този товар не отговаря на критериите за съответствие за разглежданата година.]

Стойността за това колко остава до постигането на целта, не показва пълната картина, защото близо 6 300 000 ЕЖ са изключени от изчисленията, тъй като са свързани с крайни срокове, които още не са изтекли. Нещо повече, отпадъчните води, които не са били събрани, не са пречистени или отчетени при пресмятането на това колко остава до постигането на целта за по-строга пречистване.

3.3.1 Определяне на чувствителни зони от държавите членки

За една четвърт от територията на ЕС (24 %) не се изисква по-строга пречистване. Необходимостта от по-строга пречистване (т.е. дали зоната е чувствителна) се определя на национално равнище. ДПГОВ постановява, че равнището на пречистване, което се изисква, зависи от чувствителността на водното тяло, в което се заустват отпадъчните води. Както е показано на картата по-долу, някои държави определят цялата си територия като чувствителна (зелено, синьо и лилаво), а други са определили само няколко чувствителни зони (обозначени като зелени петна в жълтите зони на картата).

Фиг. 8 — Преглед на чувствителните зони и водосборите на чувствителни зони в ЕС през 2016 г.

Член 5, параграфи 2—3: по-строго пречистване в агломерации > 10 000 ЕЖ

Член 5, параграф 4: 75 % отстраняване на азот и фосфор

4 НАЦИОНАЛНИ ПРОГРАМИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Този раздел съдържа обобщение на информацията, докладвана от държавите членки съгласно член 17 от ДПГОВ за прогнозните разходи за инвестиции за постигане на съответствие с ДПГОВ и очакваните разходи за инвестиции за изграждане и обновяване на инфраструктура за събиране и пречистване на отпадъчни води.

Общите необходими инвестиции за осигуряване на съответствие с ДПГОВ, както са оценени от националните органи¹⁸ и включени в техните национални планове, възлизат приблизително на **229 милиарда евро**. Те включват работа по пречиствателни станции (прогнозна сума на стойност над 166 милиарда евро) и по канализационни системи (прогнозна сума на стойност почти 63 милиарда евро). Посредством сравнение ОИСР оценява, че между 2020 г. и 2030 г. държавите — членки на ЕС, ще трябва да изразходват допълнително 253 милиарда евро, за да постигнат и поддържат пълно съответствие с ДПГОВ¹⁹.

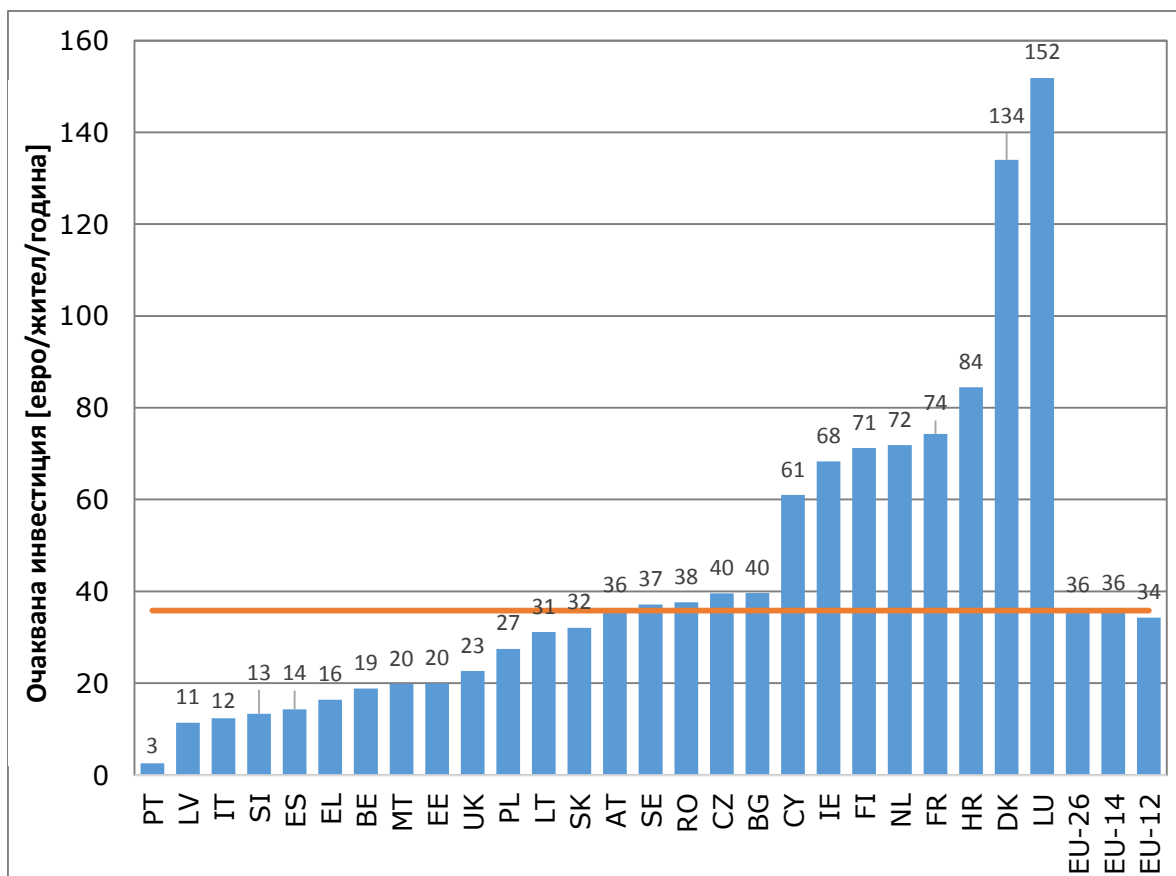
По дефиниция „инвестиционните нужди“ обхващат само агломерациите в несъответствие, като не се отчитат нито експлоатационните разходите, нито разходите за поддръжка на инфраструктурата в добро състояние, така че да продължи да е в съответствие с изискванията на ДПГОВ. Броят на годините, обхванати от тази прогноза, варира за различните държави.

За разлика от „инвестиционните нужди“, описани по-горе, „очакваните разходи за инвестиции“ по дефиниция представляват оценка за бъдещите инвестиции и включват очакваните разходи за поддръжка на инфраструктурата в добро състояние, така че да продължи да е в съответствие с изискванията. Броят на годините, обхванати от тази прогноза, варира за различните държави. Фигура 7 показва, че само две държави очакват да инвестират годишно над 100 EUR на глава от населението. Повечето държави докладват, че очакваните им инвестиции възлизат на по-малко от 40 EUR на глава от населението годишно. Фигура 7 следва да се разглежда с необходимата предпазливост, тъй като не всички държави членки включват всички инвестиционни разходи и разходи за поддръжка в докладите съгласно член 17. Нещо повече, периодът, за който те докладват прогнози, е различен за отделните държави: Белгия докладва за периода 2009—2017 г., докато докладът на Чехия обхваща периода 2016—2017 г. Територията на държавата също може да окаже влияние върху данните във фигура 7: инвестициите на Люксембург изглеждат тук най-големи, но това би могло да се отдаде на една голяма инвестиция, планирана в малка държава.

---

¹⁸ 27 държави членки и Обединеното кралство, което беше държава членка в периода на докладване.

¹⁹ ОИСР, Оценка на инвестиционните нужди и капацитета за финансиране в държавите — членки на ЕС, за инвестиции, свързани с водите: https://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/economics/OECD_study_en.htm

Фиг. 9 — Програми за изпълнение на държавите членки — очаквани инвестиционни разходи годишно на глава от населението за изграждане и обновяване на канализационни системи за събиране на отпадъчни води и пречиствателни станции [евро/жители/година]

Забележка: Германия и Унгария не предоставиха данни за очакваните инвестиции.
Оранжевата линия, преминаваща през графиката, представлява средните годишни очаквани инвестиционни разходи в ЕС.

5 НАСЪРЧАВАНЕ НА СЪОТВЕТСТВИЕТО

5.1 Отпускане на средства и финансиране на инвестиции

Комисията създаде няколко инициативи в подкрепа на усилията за пълно съответствие с ДПГОВ. Те включват инициативи за подобряване на планирането на инвестиции (напр. проучване на ОИСР, предоставящо сравними данни за стратегиите за финансиране и инвестиционните нужди) и финансирането по политиката на сближаване на ЕС (предложената политика на сближаване на ЕС за периода 2021—2027 г. е тясно свързана с националния процес на планиране на инвестиции за устойчиво управление на водите).

5.1.1 Стратегии за финансиране

ОИСР отправи препоръки за справяне с предизвикателствата по отношение на финансирането в държавите членки с ограничен капацитет за финансиране и големи инвестиционни нужди. Те включват подобряване на използването на съществуващите

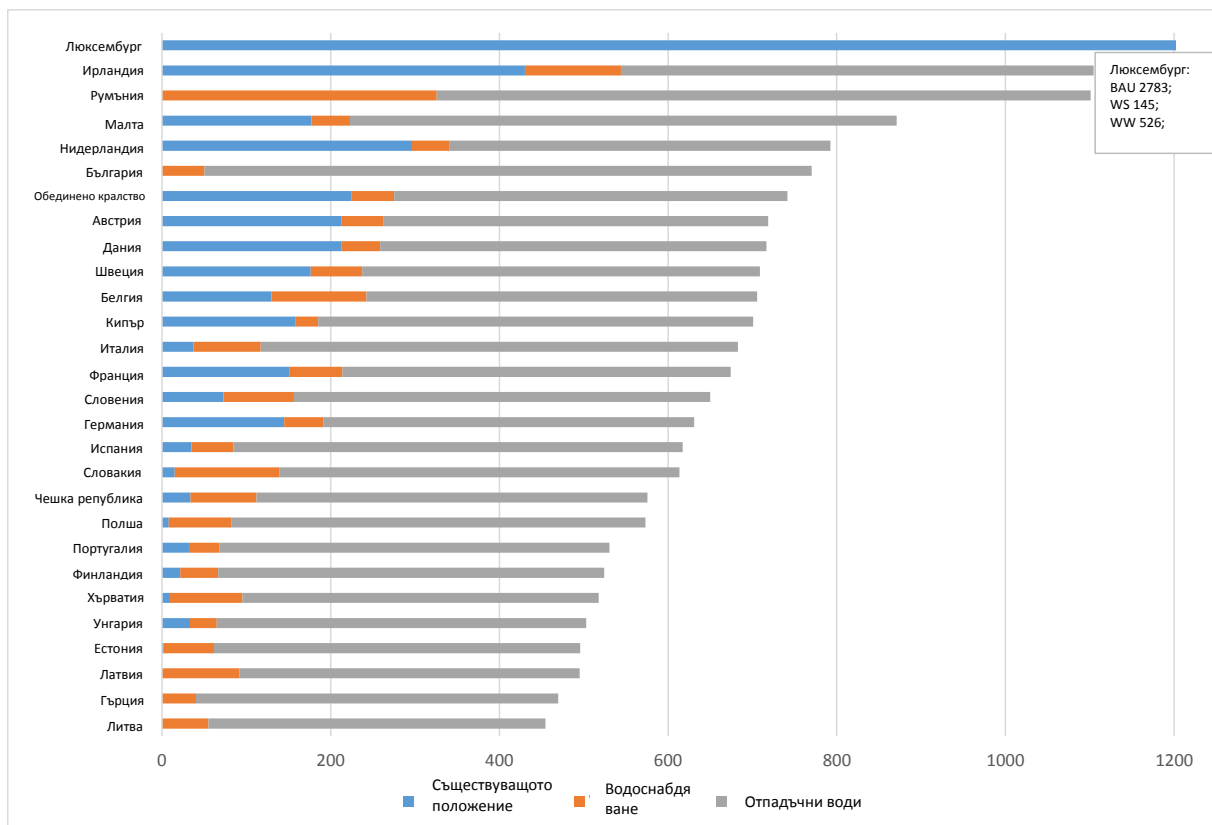
активи и финансови ресурси, минимизиране на инвестиционните нужди и ангажиране на допълнителни източници на финансиране²⁰.

ОИСР прогнозира общите инвестиционни нужди за постигане на съответствие с ДПГОВ. По-долу е даден сравнителен преглед на кумулативните допълнителни разходи до 2030 г. за водоснабдяване и канализация на глава от населението, в който са комбинирани три сценария:

- запазване на обичайната практика (продиктувано от урбанизацията);
- съответствие с Директивата за питейната вода (ДПВ) и Директивата за пречистването на градските отпадъчни води (ДПГОВ); и
- ефективност (намаляване на течовете при водоснабдяване).

Инвестициите, които се изискват за всички 27 държави членки и Обединеното кралство за постигане на пълно съответствие с ДПГОВ, възлизат на кумулативна допълнителна обща сума от 253 милиарда евро за периода 2020—2030 г.

запазване на обичайната практика + съответствие + ефективност (EUR)

Източник: Анализ на ОИСР, базиран на данни от Европейската комисия и Евростат.

Обяснение на сценариите:

- сценарият на запазване на обичайната практика (обичайна практика) обхваща разходите, които трябва да бъдат направени до 2030 г., като се отчита прирастът на населението;
- сценарият ВС (водоснабдяване) обхваща разходите, които трябва да бъдат направени до 2030 г., за да се изпълнят изискванията на преработената ДПВ;

²⁰ Глава 5 от проучването на ОИСР, Оценка на инвестиционните нужди и капацитета за финансиране в държавите — членки на ЕС, за инвестиции, свързани с водите: https://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/economics/OECD_study_en.htm

- сценарият *ОВ (отпадъчни води)* обхваща разходите, които трябва да бъдат направени до 2030 г., за да се изгълнят изискванията на ДПГОВ.

Фиг. 10 — Допълнителни разходи на глава от населението до 2030 г. за канализационни (ОВ) и водоснабдителни системи (ВС) [EUR/жител] Източник: ОИСП (2020 г.)

Фигура 9 показва, че инвестициите в инфраструктура за отпадъчни води, за да се постигне съответствие с ДПГОВ, представляват най-голям дял в общите допълнителни разходи. Допълнителните разходи на глава от населението за водоснабдяване и канализация варират от 500 EUR до 1000 EUR.

В заключение, беше установено, че **настоящите разходи в много държави членки са прекалено малки за постигането на съответствие и поддържането му в дългосрочен план.**

5.1.2 Финансиране от ЕС

Европейските фондове, в частност Европейският фонд за регионално развитие и Кохезионният фонд, имат важна роля за развитието на инфраструктура за отпадъчни води в случаите, когато държавите членки нямат достатъчно средства за инвестиции в своя сектор на пречистването на отпадъчни води. За периода 2014—2020 г. държавите членки са разпределили за управление на водите 15,4 милиарда евро от фондовете за политиката на сближаване. Най-голямата част от планирания бюджет (около 10,8 милиарда евро) се изразходва за инфраструктурата за пречистване на отпадъчни води, включително изграждане или модернизиране на пречиствателни станции и канализационни мрежи, като част от финансирането е насочено и към управление на утайките²¹. През периода 2014—2020 г. се очаква държавите членки да свържат 17,7 милиона души към нови или модернизирани съоръжения за пречистване на отпадъчни води²². Тази подкрепа привлича допълнително национално и частно финансиране и се допълва от други източници на финансиране от ЕС, като LIFE и „Хоризонт 2020“. През периода 2014—2018 г. бяха осигурени общо над 300 милиона евро по програмите „Хоризонт 2020“ и LIFE, като се съфинансираха повече от 70 изследователски и иновационни проекта, свързани с отпадъчните води²³.

За фондовете на политиката на сближаване за периода 2021—2027 г. Комисията предложи наличието на национални планове за инвестиции да бъде предварително условие за финансиране, за да се гарантира, че ресурсите се използват по най-ефективния начин.

²¹ Европейски структурни и инвестиционни фондове: <https://cohesiondata.ec.europa.eu/EU-Level/ESIF-Categorisation-Intervention-Fields-with-filte/8m22-gy44> и https://ec.europa.eu/regional_policy/bg/policy/what/key-achievements/

²² Европейски структурни и инвестиционни фондове, общи показатели, 2014—2020 г.: <https://cohesiondata.ec.europa.eu/stories/s/4ij4-23vs>.

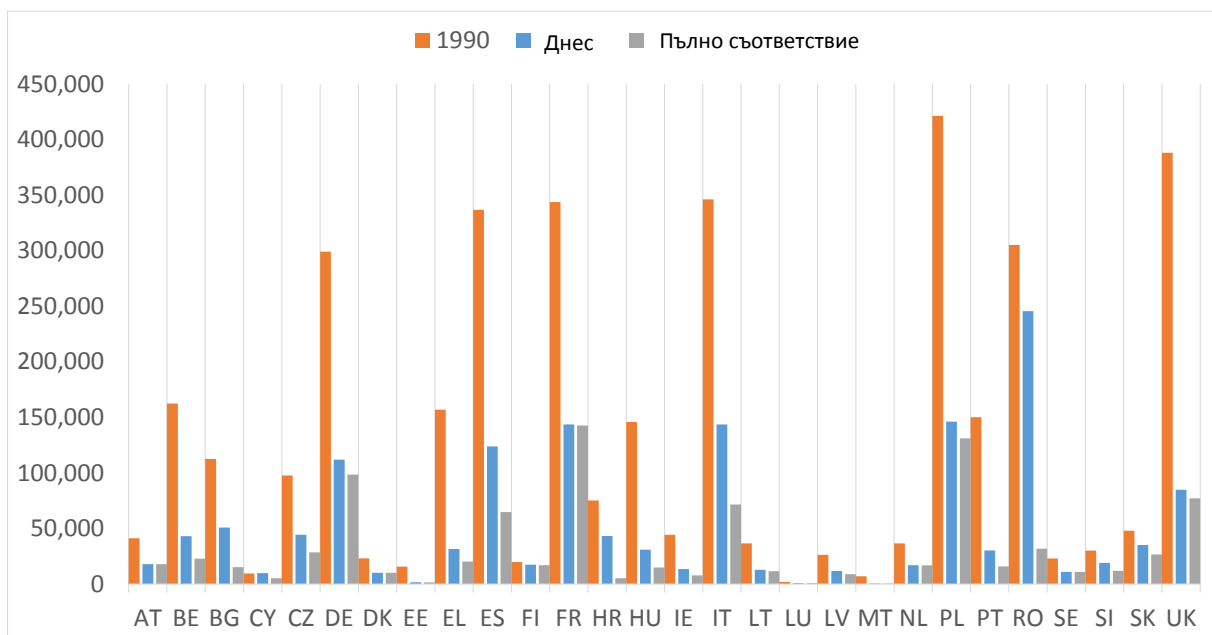
²³ Вътрешна информация на Изпълнителната агенция за малките и средните предприятия (EASME), предоставена на отдел ENV.C.2 през 2019 г.

5.2 Правоприлагане

Повечето от агломерациите в несъответствие, посочени в докладите за изпълнение, са предмет на производства за установяване на неизпълнение на задължения. Комисията систематично се занимава със случаи, при които ДПГОВ се прилага зле или неправилно. През 2016—2018 г. за държави, които се присъединиха към ЕС през 2004 г. или по-късно, са образувани и са в ход производства за установяване на неизпълнение на задължения, като някои държави членки (Латвия и Литва) са близо до постигане на съответствие, а един случай (Кипър) е отнесен до Съда на ЕС. Също така ще бъдат образувани производства и във връзка със срокове, които изтекоха през 2014 г. и 2015 г. Успоредно с това, по-стари производства достигнаха до Съда на ЕС за второ решение. Съдът е постановил шест решения, три от които налагат глоби и имуществени санкции на държави членки²⁴ в размер до 25 милиона евро (като еднократна сума) и приблизително 30 милиона евро като имуществена санкция на всеки шест месеца.

6 ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ВОДНАТА СРЕДА

ДПГОВ има ключова роля за поддържане на цялостната устойчивост на водните екосистеми и опазва тяхното биологично разнообразие, което е от съществено значение за постигане на целите на РДВ. През последните 30 години напредъкът в изпълнението на ДПГОВ има голям принос за подобряване на качеството на реките, езерата и моретата. Така например на фигурата по-долу е моделирано намалението в товарите, достигащи до водни тела, което може да се отдаде на изпълнението на ДПГОВ²⁵.

Фиг. 11 — Намаляване на натоварването по БПК (тона/година) в пречистените отпадъчни води.

²⁴ Решение от 25 юли 2018 г., Европейска комисия/Кралство Испания, С-205/17; Решение от 31 май 2018 г., Европейска комисия/Италианска република, С-251/17; Решение от 22 февруари 2018 г., Европейска комисия/Република Гърция, С-328/16.

²⁵ Оценка на ДПГОВ (SWD(2019)701): <https://ec.europa.eu/environment/water/water-urbanwaste/pdf/UWWTD%20Evaluation%20SWD%20448-701%20web.pdf>

7 ЗАКЛЮЧЕНИЯ

С настоящия доклад Комисията заключава, че събирането и пречистването на градски отпадъчни води в ЕС са се подобрили. Събирането и пречистването на отпадъчни води в съответствие с ДПГОВ представляват съществена стъпка по пътя към постигане на целите на Рамковата директива за водите.

Все още обаче трябва да се положат още усилия за постигане на пълно съответствие с ДПГОВ. Изпълнението на тази директива изисква постоянен ангажимент от страна на държавите членки, с подобро планиране на инвестициите, включително ориентирано към бъдещето планиране за обновяване на инфраструктурата за отпадъчни води. Комисията създаде няколко инициативи, за да подпомогне държавите членки в постигането на съответствие.

Финансирането и планирането остават основните предизвикателства пред сектора на услугите в областта на водите. Установено е, че понастоящем инвестициите в много държави членки са твърде малко за постигането и поддържането на съответствие в дългосрочен план.

Комисията оцени ДПГОВ²⁶ и сега даде ход на оценка на въздействието, за да оцени различните варианти на политиката с оглед адаптиране на ДПГОВ към бъдещите потребности.

---

²⁶ Включително Плана за възстановяване за Европа: <https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/health/coronavirus-response/recovery-plan-europe>